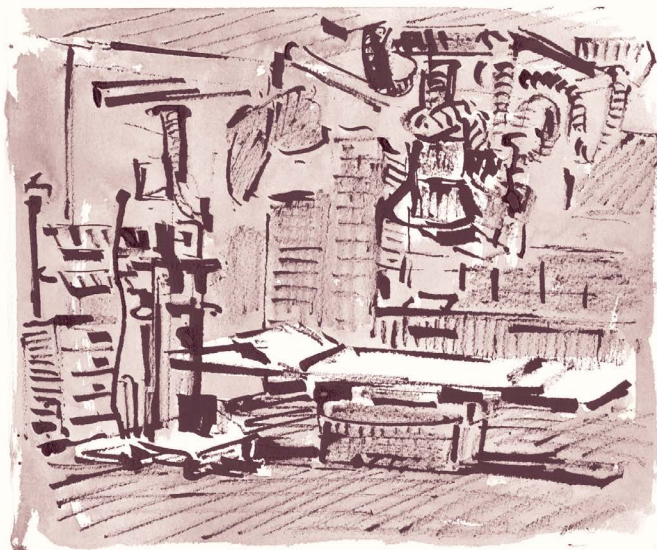

2019 – 3

HOLLANDS Maandblad

Lodewijk Verduin

Johannes van der Sluis

Arnon Grunberg

L.S. Wiener

Lotte Dondorp

Iris Brunia

Merijn de Boer

Carina van der Walt

HOLLANDS Maandblad

INHOUD NO. 3 – 2019

zestigste jaargang • nummer 856
maart 2019

Opgericht in 1959 door K.L. Poll.
www.hollandsmaandblad.nl

Redactioneel – Deze maand

Merijn de Boer – Brief uit Belgrado

L.H. Wiener – Malcolm Lowry

Iris Brunia – Vierendertig moedervlekken

Johannes van der Sluis – 100 % vrije jongen

Lotte Dondorp – Avondwake

Lodewijk Verduin – Absolute aandacht: over Chr. J. van Geel

Arnon Grunberg – Handdoeken

Carina van der Walt – Gedichten

Tekeningen Jeroen Hermkens

Auteurs in dit nummer

Colofon

Deze maand

Deze maand bewees het boek haar hardnekkige aantrekkingskracht. In een Amsterdamse niet nader te noemen boekhandel snuffelden liefhebbers als bezetenen door honderden dozen overcompleet boekenarchief van literaire uitgeverijen. Zuurpruimen vinden wellicht dat die literatuurminnaars zich als bloeddorstige hyena's volvraten voor een habbekrats, maar dat perspectief is zwartgallig: de opbrengsten gingen immers naar een goed doel.

Toch lijkt die hoofdstedelijke schranspartij uitzonderlijk gezien het slinkende draagvlak voor het boek als autonome kennisdrager en *object d'art*. Naar die verminderde waardering handelen sommige uitgeverijen door de waardepropositie van boeken te ondersteunen met een cyclische multichannelmarketing die in optimale vorm functioneert als autarkisch publiciteitsecosysteem. Achterliggend idee is dat marketing kopers herhaaldelijk moet overspoelen teneinde die richting boekaanschaf te bewegen.

Zulke marketing over het maximale aantal schijven heeft een wrange bijmaak voor puriteinen. Die ervaren het als de zoveelste knieval aan een onverschillig publiek en bovenal aan de immer verfoeide commercie. Zo bekeken is het boek als blauwvintonijn in een viskraam gelegd naast de kibbeling (podcasts) en bokking (blogs) om vervolgens luidkeels en kakofonisch te worden aangeprezen door veertien marktkoopmannen met megafoons (sociale media).

Tegenhanger van die vloedgolfmarketing is het van commercie verstocken verzet tegen de onverschilligheid en ontboeking in de vorm van de neem-een-boek-geef-een-boek-bibliotheken. Uit die houten kastjes tegen de buitenmuren van introverte boekverspreiders spreekt een oprechte overtuiging van de originele waarde van boeken als wenselijke kennisbron.

Maar dit is niet een rancuneuze bibliofiele jammerklacht tegen moderne promotiemiddelen. Toegegeven, het is evenmin een slinkse indekking voor kritiek op een binnenkort te lanceren *Hollands Maandblad*-podcast. Op haar best is dit redactioneel een oproep aan consumenten om een krachtig non-verbaal statement te maken door boeken te (blijven) kopen en koesteren. Geef dat ambachtelijke product bovendien alle ruimte tussen de huisraad – Marie Kondo is een valse opruimprofeet – teneinde openlijk de meerwaarde van een belezen levenswandel uit te dragen.

En mocht u onverhoeds de *Hollands Maandblad*-redactie aantreffen in bovenstaande boekhandel, grasduinend naar een handboek over hoe de promotie van literaire tijdschriften zelfvoorzienend te maken zonder antimarketingdogmatici te krenken, besef: evenals een ongelezen boek blijft een literair tijdschrift waardeloos zolang het niet kan worden verslonden door hyena's. – D.G.

Brief uit Belgrado

Merijn de Boer

In Eindhoven stappen we in een roze Airbus die ons naar Belgrado vliegt. Ik ben uitgenodigd voor het Kikinda Short Story Festival, dat behalve in de hoofdstad plaatsvindt in een vergeten gehucht op de grens met Roemenië en Hongarije. Het festival is in augustus 2013 maar al in november 2012 krijg ik de uitnodiging.

Ik reageer per ommegaande dat ik graag kom. Ik heb alleen nog maar een verhalenbundel gepubliceerd, vind het een wonder dat ze me hebben weten te vinden en begrijp eigenlijk niet waaraan ik deze eer verdien.

Op mijn achteraf waarschijnlijk wat al te gewillige reactie, die hen wellicht deed twijfelen aan mijn sterrenstatus in Nederland, krijg ik niks terug. Pas in juli, precies een maand voor het festival, ontvang ik opeens weer een e-mail van Dejan, de organisator. Er waren problemen met de financiering. De regering bezuinigde net als in Nederland op cultuur, waardoor het festival aanvankelijk niet leek door te gaan. Maar er is een pot geld gevonden en ik mag komen. Mijn vriend Onderwaater had nog geen vakantieplannen en gaat mee.

Op de luchthaven van Belgrado, die is vernoemd naar de Servische uitvinder Nikola Tesla, worden we opgewacht door Yara, een student. ‘Wat hebben jullie weinig bij jullie,’ zegt ze. Schuldbewust kijken we naar onze tases. Ik zou niet weten wat ik nog meer had moeten meenemen en Onderwaater wilde eigenlijk helemaal zonder bagage reizen – met alleen een tandenborstel. Zo falen we al meteen bij aankomst in het normaal overkomen op de Serviërs. Om kritische vragen te voorkomen kun je dus blijkbaar het beste een grote koffer volstouwen met allemaal kleren die je niet nodig hebt.

De communicatie in de aanloop naar het festival stroomde niet over van hartelijkheid. Na de eerste mailtjes van Dejan namen een zekere

Radmila en Agnija het contact over. Half bevelend, in staccato taalgebruik, kreeg ik orders over informatie die ik ze moest toesturen. Toen ik een ticket boekte op een ander tijdstip dan eerder aangekondigd, kreeg ik een digitale reprimande. Er leek ook onduidelijkheid te bestaan over de status van Onderwaater. Hun mailtjes gaven me de indruk dat ze ‘friend’ wat amoureuzer interpreteerden dan gerechtvaardigd is. Met enige voorbarige angst herinner ik me dat ik ooit in een van de andere Balkanlanden een hand op de bil van een vriend legde – waarmee ik me onmiddellijk de agressie van een stel Kroaten op de hals haalde. Misschien niet nodig maar ik zie al voor me dat we nog diezelfde avond onterecht (maar wanneer is zoiets wel terecht?) in elkaar getrapt en mishandeld zullen worden door een stel literair *angehauchte*, homohatende Servische oorlogsmisdadigers met knuppels en strijdvlags.

Min of meer simultaan verbaas ik me erover dat deze merkwaardige gedachte in mijn brein is beland. Dat komt waarschijnlijk omdat ik in het vliegtuig ter voorbereiding op de komende dagen Gerard Reve’s ‘Brief uit Edinburgh’ heb gelezen, zijn reisverslag over een Schots schrijversfestival in de jaren zestig. Uit mezelf heb ik eigenlijk nooit martelfantasieën (passief noch actief), wat geloof ik ook weer niet de bedoeling is als je Freud moet geloven.

lees meer in het nieuwe nummer

Malcolm Lowry

L.H. Wiener

Malcolm Lowry is niet overleden aan overmatig drankgebruik, zoals algemeen wordt aangenomen, maar aan een overdosis slaappillen uit het nachtkastje van zijn vrouw. De journalist Gordon Bowker suggereert in een gedegen artikel in het *Times Literary Supplement* van 20 februari 2004 dat Lowry's echtgenote, Margerie Bonner, weleens de hand gehad zou kunnen hebben in zijn dood. Er was die laatste avond, op 26 juni 1957, sprake van een knallende ruzie, waarbij Margerie een fles gin uit de handen van Lowry had gegrist en die kapot gesmeten had. Haar latere verklaringen omtrent de dood van haar man waren verwarrend en soms zelfs contradictoir. Zo was er aanvankelijk sprake van een zelfmoordbriefje dat echter nooit gevonden werd. Margerie verklaarde later dat ze het waarschijnlijk had weggegooid. Volgens Bowker zou zij hem de pillen, na de ruzie en het incident met de fles gin, zelf toegediend kunnen hebben, zoals ze hem vaker een handvol vitaminepillen gaf, die hij dan braaf slikte. Het lege pillenpotje werd enkele uren na het politie onderzoek door Margerie gevonden in een lade in de logeerkamer, met het deksel dichtgeschroefd. Maar waarom zou Lowry het daar zo netjes hebben weggestopt, als hij in een vlaag van radeloosheid zelfmoord had willen plegen?

De officiële lezing blijft dat Lowry de overdosis slaappillen zelf heeft ingenomen en uiteindelijk in zijn eigen braaksel is gestikt. *Death by misadventure*, volgens de lijkschouwer.

Margerie wist, evenals Lowry zelf, dat hij uitgeschreven was en met zware depressies kampte. Tweemaal eerder had hij haar in dronken razernij aangevallen en trachten te wurgen. Had zij besloten dat dit het moment was om er definitief een eind aan te maken – aan hun volkomen vastgelopen verhouding van achttien jaar – of wellicht beter nog:

hem van zichzelf te verlossen en daarmee zichzelf van hem? Een aantekening in haar dagboek is in dit verband opmerkelijk: *Is it conceivable that a man's weakness can be so strong, that such evil can overpower me & exhaust me to the point that I become evil too?*

Volgens Douglas Day, een van Lowry's biografen, was Margerie na het gin-incident geheel overstuurd naar buurvrouw Winnie Mason gevluucht. Lowry zou daarna de pillen ook hebben kunnen nemen om Margerie bij thuiskomst de stuipen op het lijf te jagen, zoals al eens eerder was gebeurd. Ditmaal echter kwam Margerie niet terug naar huis. Ze vond hem pas de volgende middag, toen het te laat was om nog een ambulance te bellen.

De vraag of Margerie Bonner een moord op haar geweten had zal nooit gerechtelijk worden beantwoord, al blijft er gereede aanleiding tot verdenking. In het artikel *DAY OF THE DEAD*, in *The New Yorker* van 17 december 2007, met als ondertitel: *Malcolm Lowry's mysterious demise*, schrijft redacteur D.T. Max: *Lowry had not only used Margerie's talent; he had taken over her life. Then, after abusing and exploiting her for eighteen years, he had grown weary of her. Recently I asked a leading Lowry scholar, Sherrill Grace, a professor at the University of British Columbia (...) if Margerie murdered Lowry. "Gordon's right," she told me, then said of Margerie, "she should have done it sooner!"*

lees meer in het nieuwe nummer

Vierendertig moedervlekken

Iris Brunia

Michel bleek dood. Ik was verhuisd, hoorde het te laat, miste zijn begrafenis. Ik smet de borden met curryresten in de gootsteen. Het afwaswater gutste over de vloer. Buik nat. Kruis nat. Ik sneed me aan een glas dat in de commotie brak. Begravenissen meed ik doorgaans, maar ik was er graag van op de hoogte.

We klonen de dagen voor wifi-toestellen, poepen op wc's die je door kunt trekken, smeren ons in met rozemarijn, terwijl buiten de verf van het kozijn bladdert, in een regenplas verdwijnt

Ik schoot van gootsteenkast naar badkamer, rukte deuren open, liet eruit flikkeren wat eruit flikkerde. Haardroger. Terug naar de keuken. Een paar tellen stond ik met gesloten ogen, ademde, zakte door mijn knieën, dweilde. Ik keek naar de planken die opgebeld waren van alle keren dat ik om het even welk vocht had laten liggen, hoorde ze ploppen in de ruimte eronder. Verborgene ruimte. Een weggemoffelde spatie in dit vertrek dat ondoordringbaar geworden was. Traag föhnde ik de naden van het laminaat. Mijn blik voegde zich in het kleinste oppervlak.

De paraplu maakt zich breed voor de vensterbank. We hebben reden te denken dat we droog blijven

Michel was de eerste persoon met wie ik de liefde bedreven had. Ik kende seks voor hem, na hem, zo ook liefde, maar zijn duim voel ik nog in het holletje boven mijn stuitje. Zijn bloed had het mijne rondgepompt, zijn lichaam het mijne gedefinieerd. Hij had mijn moedervlekken opgeteld bij de zijne. Maar zijn bloed kolkt niet meer. In mijn lichaam kolkt

alles. Ik druk in de huid van de vinger waarin ik me net gesneden heb. Onmiskenbaar. Vers en fel.

Michel zegt dat hij zich het liefst beweegt in nauwe ruimtes omdat elke luwte een mogelijkheid geeft

Michel zat in de kroeg, een ader knapte, hij vloeide uit. Michel bleek een tijdbom. Na zo'n dood weerklinken de gesprekken in tweets en Facebookposts, in de carkit op de snelweg, op straat en in het café. Tot ze da capo wegsterven. Met hem mee. De ander gaat over in de ik. 'Liever een hartaanval dan een ziekbed. Liever een plotse dood dan een lijdensweg.' Verhit geknik.

Er was toch niets aan te doen geweest. Misschien is dat genoeg reden om onwetendheid te prediken, maar ik wil een voorbereiding, een afscheid. Het ziekbed. De lijdensweg.

lees meer in het nieuwe nummer

Avondwake

Lotte Dondorp

Boven lag de dode in zijn bed. We zaten beneden op de bank die uit losse stukken bestond, staarden naar zijn spullen, naar het felgekleurde schilderij van de kunstuitleen. Karel Appel, of een kunstenaar die zoals Karel Appel wilde schilderen.

De bank leek op een rups, en wij zaten op de groene, verschrompelde rug. Zijn beste vrienden, een paar collega's, de buurman. Twee stoelen waren naast de bank gezet en daarop zaten de moeder en de vader. Kleine, ineengezakte mensen, die eruitzagen alsof ze op de bus wachtten. We stelden elkaar vragen die we al gesteld hadden. We liepen om de beurt naar de gang om mensen te bellen en steeds weer dezelfde woorden uit te spreken. 'Ga even zitten, ik moet je iets ergs vertellen.' Ik luisterde naar Josine die een gesprek op gang probeerde te brengen en staarde naar het glad gestucte plafond. Ik viste de bediening van de sfeerverlichting tussen de kussens van de bank vandaan en liet de kamer van kleur veranderen: rood, blauw, geel. Niemand zei er iets van.

Tijdens het plassen keek ik naar het halfvolle zeppompje op de wastafel. Namen op de kalender, een verfrommelde handdoek op de grond. In de woonkamer ruimde de moeder de vaatwasser uit en ineens begreep ik wat dat zoemende geluid was geweest dat eerder misplaatst had geleken. Kopjes rinkelden en het rek werd met kracht terug de machine in geduwd.

'Wie wil er nog wat drinken?' vroeg ze.

Ik ging naast haar staan, legde mijn hand op haar arm. 'Ga toch zitten,' zei ik. Ilse was ook opgestaan, schudde met de mouwen van haar paarse shirt om haar armen vrij te maken en begon de schouders van de vrouw te masseren. 'Jaja,' zei ze. 'Laat het maar gaan.' De moeder trok

zich los, bukte en begon te rommelen in de onderste keukenla. Jonas schraapte zijn keel, stond op van de bank en liep door de glazen deur de achtertuin in. Ik pakte twee jassen uit de gang.

Een blok nieuwbouwhuizen met een hek eromheen. In deze wijk kon je bepalen wie wel en niet welkom was. In de andere huizen woonden wel gezinnen. Hoe vaak had ik niet met hem gepraat over de vriendin die het plaatje compleet zou maken. Dat hij extra kamers zou maken op de grote zolder, waar nu de vuile kleren die in de wasmand hoorden en de schone kleren die uit de wasmachine kwamen door elkaar heen over de vloer verspreid lagen. We waren gewend dat hij zijn huis niet netjes kon houden. Entropie noemde hij dat. We lieten halfleeggedronken whiskyglazen op de piano staan, al die avonden waarop hij ons de principes van de natuurkunde probeerde uit te leggen. Elke vraag leidde tot nieuwe antwoorden, elk antwoord tot nieuwe vragen. We hadden eeuwig kunnen blijven praten, maar op een gegeven moment stond er iemand op, slingerde een jas over een schouder en gaf daarmee het startschot voor de rest om de donkere stad weer in te fietsen.

lees meer in het nieuwe nummer

Absolute aandacht: over Chr. J. van Geel

Lodewijk Verduin

Op een zachte voorjaarsdag in maart stap ik uit in Castricum. Terwijl de bus wegrijdt spiegel ik mijn herinneringen aan de omgeving. Ik heb weinig onthouden, zie ik, maar het handjevol herinneringen is van een uitzonderlijke helderheid. Net als de eerste keer razen spanning en nieuwsgierigheid door mijn lichaam.

Een natuurmens ben ik niet: van dag tot dag kan ik prima zonder, maar nu ik het bos inloop kan ik iedere terughoudendheid loslaten en mij overgeven aan alle sensaties. De geur van gevallen bladeren, de koele lucht en het zonlicht dat alles doordringt – misschien is het de anticipatie die zich kenbaar maakt.

Stuk voor stuk kale bomen met klimop langs hun stammen. Het bos lijkt opgeruimd, fris: alsof de laatste adem van de winter al het overtollige heeft weggedragen. Maar ondergronds rommelt de lente: narcissen en asters werken zich omhoog. Koolmezen en mussen schieten tussen de stammen door. De open plekken die ik passeer golven en hellen. Met mos begroeide duinen, met hun vale, mosterdgele kleur, wekken de indruk van een steppe. In de hoogte zijn de boomtakken vergroeid tot grillige skeletten. Ik loop verkeerd, twijfel bij een splitsing, waarna ik toch een volgende hoek omga en het hek zie staan: 't Vogelwater.

Onder mijn arm heb ik een boek: mijn grasgroene, door water en tijd beduimd geraakte exemplaar van de verzamelde gedichten van Chr. J. van Geel; bijna elfhonderd pagina's poëzie in dundruk. Toen ik het in de bus weer doorbladerde, besepte ik dat Van Geel niet het type dichter is dat me in mijn jeugd had aangesproken. Al dat wit, die compacte verzen; het staat haaks op de poëzie die me als puber wakker schudde,

want die overweldigde juist in haar wilde grootsheid. Walt Whitman, bijvoorbeeld, T.S. Eliot, en bovenal Lucebert: razende dichters die lezers onderdompelden in een overvloed aan verzen en zinnen, die niet feilloos hoefden te schrijven om te overtuigen.

Maar Van Geel is een compleet ander soort dichter. Zijn oeuvre is, hoewel hij slechts vijftien jaar van zijn leven publiceerde, weliswaar groot, maar de gedichten lijken in eerste instantie klein en kwetsbaar: een significant deel bestaat uit één strofe, soms maar uit twee regels. Tegelijkertijd is het oeuvre wijs: ondanks hun relatief constante formaat hebben de gedichten uiteenlopende vormen en toonzettingen. Zo schreef Van Geel rijmende kwatrijnen, kinderversjes, impressionistische schetsen en in de tijd van *Barbarber* een hele trits lollige readymades. Genoeg variatie, kortom, maar één eigenschap in het bijzonder lijkt deze poëzie te typeren: al die gedichten weten in hun helderheid de dichtertelijke belevingswereld op een geheimzinnige manier stil te zetten, om dat beeld vervolgens in taal te stollen.

In de inleiding van de door hem samengestelde bloemlezing van gedichten van Van Geel, verwoordt Willem Jan Otten het als volgt: ‘Hij is de dichter geworden van de ontvankelijkheid – een gedicht vangt wat je met je vooropgezette dagbewustzijn niet kunt zien, wat je met je dwingende rede niet kunt ondervinden, wat je met je wakend oor niet kunt horen.’ Otten benadrukt dat Van Geels gedichten draaien om perceptie, omdat het lyrisch ik geluiden, geuren en taferelen opvangt en aan de lezer verslaat. Maar Ottens beschrijving werkt ook andersom: evengoed staat de perceptie van de lezer centraal. Van Geels werk is namelijk geen verkapte levensbeschrijving, niet een dagenboek in verzen. Deze poëzie doet vooral een handreiking naar haar lezer: dat wat ‘gezien wordt’ is in de taal zo scherp en kernachtig vastgelegd, dat een ander dat beeld zelf weer kan oproepen. Zo komt een overdracht van in taal gevatte beelden tot stand – misschien wel de meest basale typering van wat poëzie eigenlijk vermag.

lees meer in het nieuwe nummer

Handdoeken

Arnon Grunberg

Otilia's man had haar een klein vermogen nagelaten, veel kleiner dan ze had gedacht, ze had op tien miljoen gerekend en het was amper een miljoen. Tegen haar beste vriendin, die van adellijke afkomst was, verarmd maar van adel, zei ze vier weken na de dood van haar man: 'Eigenlijk heb ik er spijt van dat ik hem al die jaren trouw ben gebleven. Wat is een miljoen tegenwoordig? Voor dat bedrag had ik net zo goed een minnaar kunnen nemen.'

Ze dronken koffie in Brasserie du Parc, dat deed Otilia graag. Haar vriendin had haar eerder die ochtend gebeld en gezegd: 'Laten we taart eten, het is precies vier weken geleden.'

Otilia stelde dat op prijs, die aandacht, dat medeleven, maar nu zei haar vriendin, die kunstenares was geweest: 'Ach spijt, dat klinkt zo koud en kil, jullie hebben het altijd leuk gehad en je kunt nu toch nog een minnaar nemen?'

Dit was geen medeleven meer en kon wat Otilia betreft ook nauwelijks aandacht worden genoemd: dit was kritiek. Otilia was van mening dat ze genoeg, misschien wel te veel zelfkritiek toepaste en daarom was kritiek van andere mensen, zeker van haar beste vriendin, niet nodig.

De vriendin had het penseel terzijde gelegd omdat, ze mocht dat graag vertellen, ze eigenlijk alleen was gaan schilderen om van haar moeder, een gefrustreerde amateurschilder die nooit een schilderijtje had weten te verkopen, te winnen. Toen haar ouders dood waren en het winnen minder urgent was geworden, besefte ze dat de kunst haar eigenlijk nauwelijks interesseerde; ze gaf zich over aan roddelen, verder organiseerden ze literaire en politieke avondjes, die niet zozeer in dienst stonden van de literatuur en de politiek als wel van een milde vorm van kwaadspreken, waarin Otilia's vriendin de zin van het leven had ontdekt.

Al die jaren was Otilia een keurige echtgenote geweest, maar het keurige harnas was haar al tijdens de huwelijksreis naar Zuid-Frankrijk zwaar gevallen, toen een knappe jongeman met de mooiste huid die ze ooit in haar leven had gezien – hij beweerde een Saudische prins te zijn – haar aanlokkelijke maar oneerbare voorstellen deed, voorstellen die overigens allemaal begonnen met een bezoek aan zijn jacht. Verder kwam de laatste dagen van de huwelijksreis haar schoonzus op bezoek, die zo saai was dat ze moeite had zich voor te stellen dat ze tot het eind van haar leven op feesten en partijen met de schoonzus zou zitten opgescheept. Ze hield zich in, maar heel af en toe zei ze dingen die ze eigenlijk niet kon zeggen. ('Ik wist niet dat het huwelijk zo saai kon zijn.')

Haar man had in de veehandel gezeten, geen kleine speler, een grote speler, en toen hij met pensioen ging, hadden ze een mooi appartement gekocht in Oostende, want na zijn hele leven vee te hebben gezien en geroken, wilde haar man op de zee uitkijken, hij voegde eraan toe: 'Ik wil elke dag verse vis ruiken.' Lang had hij van de zee en de visgeur niet kunnen genieten, ze waren nog niet naar Oostende verhuisd of de dementie had toegeslagen en de laatste maanden van zijn leven meende Otilia's man dat Otilia zijn moeder was. Eerst had ze hem tegengesproken maar geleidelijk aan begon ze ook die rol te spelen met dezelfde toewijding en lichte vervreemding waarmee ze dertig jaar lang de rol van liefhebbende echtgenote en toegewijde moeder van twee zonen had gespeeld.

lees meer in het nieuwe nummer

Auteurs in dit nummer

MERIJN DE BOER (1982) – Schrijver en voormalig redacteur van Uitgeverij Van Oorscot en literair tijdschrift *Tirade*. Publiceerde o.a. de romans *De nacht* (2014) en *'t Jagthuys* (2016), en onlangs de verhalenbundel *De geur van miljoenen* (2018).

IRIS BRUNIA (1977) – Publiceerde in *Hollands Maandblad*, *Tirade*, *Poëziekrant* en ontving de Hollands Maandblad Schrijversbeurs 2009/2010 voor poëzie. Haar dichtbundel *Laten we mijn lichaam delen* (2013) werd genomineerd voor de C. Buddingh'-prijs.

LOTTE DONDORP (1987) – Studeerde literatuurwetenschap en Franse taal en cultuur, en behaalde een onderzoeksmaster filosofie aan de Universiteit van Amsterdam. Studeert momenteel aan de Schrijversvakschool. Publiceerde verhalen op Revisor.nl.

ARNON GRUNBERG (1971) – Schrijver en columnist. Ontving o.m. de Anton Wachterprijs, de F. Bordewijkprijs, tweemaal de Gouden Uil, tweemaal de ako-literatuurprijs, de Libris Literatuurprijs, de Constantijn Huygens-prijs en de Frans Kellendonk-prijs. In 2017 werd hem de Gouden Ganzenveer uitgereikt.

JEROEN HERMKENS (1960) – Lithograaf, schilder, beeldhouwer. Ontving in 1996 de Nederlandse Grafiekprijs. Werd in 2006 gekozen tot *Kunstenaar van het jaar*. Exposeerde o.m. in New York en Utrecht. In 2013 nam het Rijksmuseum een serie litho's op in de collectie. Zie www.hermkens.com.

JOHANNES VAN DER SLUIS (1981) – Werkt aan zijn dichtbundel *Ik ben de Verlosser niet*.

LODEWIJK VERDUIN (1994) – Essayist en student Nederlands. Publiceerde o.a. in *De Groene Amsterdammer*, *Tirade* en *De Gids*.

L.H. WIENER (1945) – Debuteerde in 1967 met de verhalenbundel *Seizoenarbeid*, door de rechter wegens smaad verboden. Ontving in 2003 de F. Bordewijkprijs voor zijn roman *Nestor*. Werd in 2006 genomineerd voor de shortlist van de Libris Literatuurprijs met de roman *De verering van Quirina T.* Schreef vijftien boeken. In 2015 verschenen zijn verzamelde verhalen en in 2017 het brievenboek *Fallen leaves*.

CARINA VAN DER WALT (1960) – Geboren in Welkom, hartje Oranje-Vrijstaat, Zuid-Afrika. Debuteerde in *Nuwe Stemme 5* (2013). *Amalgam* (2015) was haar Nederlandse debuut samen met Willy Martin. Behalve dichter ook kunstrecensent. Schrijft momenteel een monografie over landkunstenaar Strijdom van der Merwe.

HOLLANDS Maandblad

Redactie: David Garvelink

Redactieraad: Gerard van Emmerik, Beatrijs Ritsema en Mark Boog

Vormgeving: Steven Boland

Copyright: Auteursrecht voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door subsidie van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds, thans Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Redactiesecretariaat: Hollands Maandblad • Postbus 59.752 • 1040 LG Amsterdam •
Tél. 020-6175955 • info@hollandsmaandblad.nl (niet voor kopij)

Bij ongevraagde bijdragen postzegels voor antwoord bijsluiten

Uitgever: Stichting Hollands Maandblad, p/a Bilderdijkkade 63-b • 1053 VJ Amsterdam

Abonnementen: 12 nummers per kalenderjaar, prijs per jaargang € 84,50 •

Proefabonnement (3 nummers) € 24,50 Abonnementen die niet één maand voor afloop van de abonnementsperiode zijn opgezegd, worden automatisch verlengd

Opgave: S.P. Abonneservice • Postbus 105 • 2400 AC Alphen aan den Rijn.

Telefoon tijdens werkdagen van 9.00-17.00 uur: 0172-476085.

Een acceptgiro voor betaling volgt

Losse nummers: € 7,50 • dubbelnummers € 9,90 • Verkrijgbaar bij de boekhandel of door bestelling via www.hollandsmaandblad.nl dan wel per mail: HollandsMaandblad@spabonneservice.nl